

KARAMANOĞULLARI ZAMANINDA BİR SINIR İHTİLAFI(*)

Zeki ORAL

Vakıflar Umum Md. Arşiv ve
Neşriyat Müdürü

Eski Türk devletleri, memleket idaresinde şöyle bir usul tutmuşlardı. Hükümdar olan Ulubey devlet merkezinde oturur, ailenin diğer erkek evladı vilayetlerde vali, bazan yarı müstakil bir hükümdar olaral { idare-i umur ederlerdi. Büyük Selçuk Devletinde, Anadolu Selçukilerinde ve beyliklerinde bunun birçok misalleri vardır. Hükümdar olan baba ekseriya vilayetlere oğullarını göndermeyi - kendisine sadık kalacakları düşüncesiyle - tercih ederdi Osmanlıların daha ilk zamanlarında büyü], vilayetlere şehzadeleri vali olarak gönderdikleri malumdur. Bu usulün iyi veya kötü tatbirlntı ve neticeleri hakkında tahlil v terkiplere girişmek konumuz dışındadır. Biz sadede gelelim. Karamanoğulları devrinde hükümdar ailesinden birisi Konya' da, diğeri de Antalya taraflarında oturuyordu... Aralarında bir smır ihtilafı başgösterdi. Bu ihtilaf büyük anlaşmamazlıklara sebebiyet vermişti. Her iki taraf harp hazırlıklarına başlamış, derken memleket beyleri, alimleri araya girmişler. "Bu yüzden kardeş kanı dökülmesin, bir sulh yolu bulunsun..." demişlerdi. Düşündüler, taşındılar, nihayet akıllarına şöyle bir çare geldi: "Her iki taraf adamları, mümessil - lerinin huzurlariyle tesbit olunacak bir günün gecesinde tam horozların öttüğü dakikada Konya'daki hükümdar Konya'dan, Antalya istibmetine, Antalya'daki de Kcnya'ya doğru hareket etsin. Hangi noktada birleşirlerse orası hudut kesilsin." dediler. Bu fikri her iki bey de beğendi. Karşılıklı elçilerle hareket edilecek gün tayin olundu. Yürüğe atlar hazırlandı. O gün Konya'da oturan hükümdarın kümesindeki

horozlara - elçiler farkında olmadan - biberlenmiş arpadan yem verildi. Horozların boğazları gıcıklandı, daha gece yansı olmadan kızıl kıyamet ötüşmeye başladılar. Durum Antalya beyi elçilerinin şehadetleriyle de tevsik olundu. Herkes atlandı, Antalya istikametine hareket edildi. Kaşın Han, Çumra, Alibey Höyüğü, Dineksaray, Cicek, Koçaş, Belviran (1), Yeniköy, Eyiste, Pirlevganda'yı geçtiler. Antalya tarafından gelen kabile görüldü. Hudut yeri olmak üzere or.aya topraklar yığıldı. O toprak yığınları bugün de mevcuttur. (Beylerin toprak yığıldığı yer) diyJ anılır.

Konya Beyinin arzusuna uygun olarak sınır dikilmişti. Atılarının başlarını Konya'ya çivirdiler. Kafilenin birkaç yüz metre önünde giden Konya Beyi, Pirlevganda pınarının başına geldiği vakit terki heybesinden tasını çıkarmış çeşme başındaki kadına uzatarak :

- Bacım biraz su!... demişti. Kadın suyu doldurmlı fakat üzerine bir çam pürü (y::lprağı) koyarak beye uzatmıştı.

- Bunda bir toz var, değiştirir misin bacı!...

- Veriniz değiştiririm efendim. Suyu tekrar değiştirir fakat yine çam pürü koy::ır ve böylece üç defa tekrarlanır. Üçüncü temiz su takdim olunur. Bey suyu içer ve sorar:

- Niçin evvelki verdiğin sulara toz koydun?

- Büyük bir adama benzersin, terle-

(1) Bel viran Selçuk devrinde önemli bir merkezdir. Burada basılmış paralar vardır. Meskukatı İslamiye Kataloğu kısım 4. Ahmet Tevhit, sayfa: 172 - 173.

(*) Taşkent ihtiyarlarından derlenmiştir.

mişsin, su soğuk dokunur diye korktum. Bey kadının bu ferasetine ve tedbirin. memnun olur: "Dile benden ne dilerse". der:

- Sağlığını dilerim.

Karamanoğlu:

- Sağlık Allaktan, sen başka bir şey iste bacım!. dedi.

- Bir oğlum var, o da bez satmağa gitti, Boğası (2) larımızdan çok damga resmi alflar, ferman buyur, affolunsuf).

Kadının güzelliği de beyin dikk3.tini çekmiş olacak ki, şu sözlü fermanla dileğini yerine getirmişti:

1) Boğasıları nıza damga vurulmasın (3 , .

2) Çamlarınız kurumasin.

(2) Boğası bir .evi seyrek astarlık bez. Fi- tilli bez. Lehçesi Osmani cilt: 1, sayfa: 305, Büyük Türk Lfıgati Hüseyin Kazım Kadri cilt: 1, sayfa: 778. Eski metinlerde astar ve kefenlik bez manasına da zikrolunur. Anadolu köylerin - de pamuk ipliğinden dokunur, pazarlarda satı - lırdı. İstanbul'a gelir, orada türlü renklerde bo- yanır ve tokmakla perdahlanırdı. Osmanlı Tarihi Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü, sayfa: 235.

(3) Damga resmi dahili mamulat ve mensucata, altın, gümüş, bakır, avaniye, at nallarına, terazi ve kantarlara, kile ve ölçeklere damga vurulur, buna bedel bir vergi, damga resmi alı- nırdı. Önceleri zekat esasına göre kırkta bir esası

3) Güzelleriniz farimesin !... d.edi. Ondan f.'.)nra burada dokunan bezlerden vergi alınmsdı. Çam!ar kurumadı, *Pirlevganda* (4) nın güzelleri çok yaşadı. Fakat güzçiliklerini kaybetmediler.

üzerinden hesaplanırdı. Sonra bu nisbet bozul - muş, mahalli adet ve örfe göre az çok bir miktar alınmaya başlanmıştır. Osmanlı Mali Tarihi Hakkında Tetkikler, Ziya Karamürsel, sayfa: 170.

(2) Taşkent Konya'nın Hadım İlçesine bağlı bucak merkezidir. Eskiden Konya - Antalya yolu buradan geçirdi. Yol üstündeki Alibey, Dineksa• rayı, Cicek köylerinin bulunması buranın eski bir yol olduğunu gösterir. Taşkent, Torosların arasında bir inhidam şeklinde çökmüş, sarp, kor kuç bir vadinin başlangıcında kurulmuş büyük \e tarihi bir köydür. Üzümü, meyvesi boldur. Burada Roma, Bizans devirlerine ait taş üzerine kabartma olarak mezar abideleri vardır. Bu abideler Taşkent'in eski adı olan Pirlevganda diy,. amldığı zamanlardan kalma olduğu kuvvetli bir ihtimal olarak söylenebilir. Eskiden yol üstii bir durak, uğrak yeri olarak kurulmuş ve gelLr miş olan Taşkent, Türkler elinde kaldığı müd • detçe de önemini muhafaza etmiş, birçok ilim ve devlet adamları yetişmiştir. Son asırda Pir- levganda adı (Pirlerkondu) şekline sokulmuştu-. Şimdi Taşkent olarak söylenmektedir.

Taşkent'in ufuklarını çevreleyen sarp kaya - !ar üzerinde yetişmiş olan bir nevi çam ağaçları vardır. Bu ağaçlar kesilince diğer çamlar gihi kökleri kurumaz, tekrar filizlenir, büyür...

